

DOCUMENTE INEDITE DIN SEC. AL XIX-LEA PRIVIND UNELE DESCOPERIRI MONETARE

de CONSTANTA STIRBU

In cale ce urmează vom prezenta căteva descoperiri monetare dezpișate în arhive. Ne-am operit la perioada anilor 1864-1880, epocă în care, alături de finalizarea celor dintâi mari muzeu de istorie și artă din țară, se inițiază și o serie de măsuri pentru descoperirea, păstrarea și conservarea obiectelor de valoare istorică și artistică deosebită.

La o secundă din descoperirile care fac obiectul notei ne făjă, datele sunt incomplete. Am acordat util totuși să le prezentăm așa cum le-am înființat în documentele vremii, pentru a le puțe în circuitul științific, multe din ele nefiind cunoscute pînă acum în literatura de specialitate. Dar și căteva rezultate publicate asupra cărora am revenit, pentru a aduce ușoare precizări și completări.

În Anexa I vom da o listă a tuturor obiectelor intrate în Muzeul Național din București de la crearea lui în 1864 pînă la 31 XII 1880, aflată în arhiva Suțu de la Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, lista care cuprinde între altele și maselele intrate în patrimoniul muzeului din Capitală. Ne vom opri numai asupra descoperirilor monetare, dar inventarul Muzeului Național prezentat în lista anexă - cel din început pînă acum - înstărează și alte informații privind preocupațiile științajilor de a forma și îmbogăți cu noi valori unul din cele mai vechi muzeu românești. Multe din fizionomările cuprinse în acest inventar au o semnificație de simbol. Vom da un singur exemplu: la poziția nr. 1 figurează 4 medalii Cuna. Într-o scrisoare păstrată la Arhivele Statului din București² aflăm amănunte în legătură cu proveniența acestor piese: "la anul 1864 s-a inaugurat la Fălticeni expoziția agricolă și industrială, eveniment pentru care s-au confectionat 60 de medalii, din care 40 din bronz și 20 din argint, spre a se distribui cîștiagătorilor. Dintre acestea. 8 bucăți - 4 din argint și 4 din bronz - au fost înaintate de către Ministerul Agriculturii Ministerului Justiției, Cultelor și Instrucțiunii Publice spre a se depune la muzeele din București și Iași, "pentru suvenire și sănătate urmașilor că cu aceasta expozițiu a-a inaugurat înființarea expozițiunilor de produse agricole, de vite și industrie în țara noastră"³.

Credem că alcătuirea acestui inventar este rodul colaborării strînsă dintre M. C. Suțu și D. A. Sturdza, care au fost însărcinați de Ministerul Instrucțiunii, în februarie 1876, să clasifice monedele antice din muzeu⁴, pe de o parte, și Grigoriu Stefanescu împreună cu Grigore Tocilescu pe de altă parte, care au primit în august 1877 decizia același minister să alcătuiască un catalog științific cu toate obiectele aflate la Muzeul Național din București⁵. Menționăm că la acea dată Grigoriu

Ştefănescu îndeplinea funcția de director provizoriu al muzeului, iar Gr. Tocilescu era pe atunci bursier al statului în străinătate și lucra la acest catalog în timpul vacanțelor⁶.

Datele pe care le vom da în nota noastră urmăresc completarea informațiilor pe care ni le oferă acest inedit inventar, cît și semnalarea unor descoperiri necuprinse în această listă, unele intrate în colecțiile muzeelor din Iași, iar altele risipite în colecții particulare. Prezentarea descoperirilor o vom face după metoda clasică, ce ține seama de data emiterii monedelor, cît și de ordinea alfabetică a localităților, urmând ca în final, sub titlul de "MONEDA NEPRE CIZATE", să adăugăm și acele tezaure a căror compozиie și dată de emitere nu sunt menționate în documentele cercetate de noi. Am socotit util să le prinDEM în această cronică a descoperirilor monetare din veacul trecut cu gîndul că poate cercetări ulterioare ar putea aduce și pentru acestea din urmă mai multe precizări.

MONEDA ANTICE

I. GRECEȘTI.

1. Fundeni-București, jud. Ilfov. Tezaur descoperit în iunie 1871 în timp ce se săpa porumbul la locul dinspre Fundenii Doamnei, pe proprietatea Dobroești aparținând lui D.G. Florescu⁷.

Numărul de piese - după raportul prefectului de Dîmbovița din 19 iunie 1871⁸ - ar fi fost de 28, dar după rapoartele Prefecturii Poliției Capitalei din 18 și 25 iunie 1871, se pare că a fost mai mic de 23 de bucăți, din care jumătate s-au dat proprietarului locului și jumătate descoperitorului⁹. Din descrierea sumară a pieselor rezultă că monedele erau tetradrahme thasiene din seria celor emise în sec. II-1.f.e.n. În aceeași localitate este semnalată o altă descoperire, menționată în raportul său de primarul comunei Fundeni - Gherasi la 23 iunie 1895: locuitorul Velicu Ion a găsit în arătură o căldărușă de metal ce conținea mai multe obiecte de metal "lucrate în stil vechi"¹⁰. O parte din ele erau cu pietre prețioase.

II. DACICE.

2. Huși, jud. Vaslui. Tezaur cuprinsind monede dacice, cunoscuți în literatura de specialitate ca descoperit la 18 mai 1866 de copiii văduvei Ioana Rotaru din Huși "în ruptura unui drum dintre viile ce încadrau orașul"¹¹. Putem aduce unele precizări: Din raportul adresat de prefectura de Fălcu Ministerului Culturii și Instrucțiunii la 28 mai 1866¹², rezultă că tezaurul era alcătuit din 28 de monede de argint și o cană spartă din același metal. Dintre acestea, 23 bucăți cintăreau 320 g, iar cană 50 g.

La sondajul făcut de autorități la locul de descoperire, nu s-au mai găsit alte piese.

Din numărul de 28, trei bucăți s-au solicitat de Theodor Cerchez

lucru a le cumpăra cu 2 galbeni bucata¹³, una s-a oprit de văduvă, iarăi s-au dat deputatului Stefan Rosetti, una lui Mihai Vișinescu și 20 de bucăți s-au trimis muzeului din Iași cu adresa nr. 11 693/10 nov. 1866, care s-au cumpărat cu un galben bucata¹⁴. În alte scrisori se solicitau panouri muzeu un număr de 23 de bucăți¹⁵, cifră ce corespunde cu cele mentionate de C. Preda în lucrarea sa asupra monedelor geto-dacice¹⁶, unde amintește că tezaurul se află în prezent la Muzeul de Științe Naturale al Universității Al. I. Cuza din Iași și este compus din 13 de bucăți.

III. ROMANE.

3. Drobeta-Turnu Severin. La poziția 197 din Anexa I figurează: "În lada cu obiecte găsite la capul podului lui Traian de către Cezar Bolliac". Adăugăm că în lada respectivă, pe lîngă o serie de cărămizi tamplate, vase de lut, cornuri de cerb, fragmente de plăci de marmură, diferite obiecte de metal, se aflau și 42 monede romane găsite cu prilejul săpăturilor ce s-au făcut pentru construirea liniei ferate Iași-Severin-Vîrciorova¹⁷.

4. Jidova, jud. Argeș. Cu prilejul săpăturilor arheologice efectuate în anul 1876 s-au descoperit 2 monede imperiale romane, din care una emisă de Gordianus și alta de Geta¹⁸.

5. Piatra, com. Piatra, jud. Olt. La 8 august 1874 Ministerul Instrucțiunii anunță prefectul de Romană că este informat că în punctul Iași s-au descoperit, cu prilejul lucrărilor de la cafea ferată, "ziduri antice cu pietre, cărămizi, vase și monede purtând inscripții romane", cerând amănunte în legătură cu această descoperire¹⁹.

6. Schineni, jud. Vaslui. Tezaur descoperit în anul 1865 în via primarului din comună. Cuprindea 72 monede romane imperiale²⁰. Dintre acestea, 24 de bucăți s-au trimis la 12 nov. 1865 Muzeului Național din București²¹, iar celelalte, împreună cu vasul în care au fost găsite, s-au înaintat la aceeași dată Bibliotecii Principatelor Unite din Iași,²² care confirmă primirea lor.

Așa cum rezultă din adresele Ministerului Instrucțiunii către cele două instituții culturale menționate mai sus, monedele "reprezintă mai multe reversuri și aversuri de la M. Aureliu, Commodus, M. Antonin și M. Iulius Verus"²³, înscriindu-se deci în sec. II-III.

N. Docan, în studiul său despre monedele lui Petru Mușat, amintește că s-a descoperit între anii 1862-1865, tot în via primarului din Schineni, un tezaur de monede moldovenești. Monedele - după afirmația lui N. Docan - , în număr de 178 bucăți, figurau înscrise în catalogul Bibliotecii din Iași, tipărit în anul 1865²⁴. Facem observația că primul catalog al Bibliotecii din Iași, întocmit de către bibliotecarul maior Catănescu, s-a tipărit la Tipografia Societății Junimea în anul 1868 și nu în 1865. În acest "Catalog general al Bibliotecii Centrale din Iași" la capitolul XXIV "Numismatică", la p. 240 figurează înscrise "oala de fer (tabla) cu torta separată în care s-a aflat monedele în via primarului de la comuna Schineni, jud. Tutova", fără a specifica

tipurile de monede depozitate în vasul respectiv. În acest catalog nu se indică punctele unde s-au făcut descoperirile monetare, ci numai numărul de monede antice, medievale și moderne păstrate în Biblioteca din Iași.

Credem că s-a făcut o confuzie cu un alt tezaur, despre care vom aminti mai departe la capitolul "Descoperiri de monede medievale și moderne, anume cu tezaurul de la Mărmureni, descoperit în 1864 și din care s-au trimis Bibliotecii Principatelor Unite din Iași în anul 1865 un număr de 182 bucăți²⁵. Acest fapt nu se confirmă de altfel și cu lista elată la Academia Republicii Socialiste România cuprinzând obiectele intrate în patrimoniul Muzeului Național din București (vezi Anexa I, în care la poziția 5 din anul 1865 figurează 24 monede romane de la Schineni, iar la poziția 8 din același an, figurează cele 182 monede "cu marca Moldovei" trimise și la București din lotul descoperit la Mărmureni, jud. Vaslui).

7. Zimnicea, jud. Teleorman. În Anexa I, la poziția 47, găsim o informație deosebit de prețioasă: cele 400 monede romane din argint din sec.al IV-lea, cumpărate de la Miron Vlasto, erau găsite la Zimnicea. Bucur Nitrea, într-un studiu publicat recent²⁶, presupunea că aceste 400 monede au fost găsite la Celei.

Considerăm util să amintim și alte mărturii documentare legate de achiziționarea pieselor în discuție. În anul 1868 ministrul Instrucțiunii, Nicolae Crețulescu, a propus lui Miron Vlasto, bancher bucureștean și mare colecționar, să permită achiziționarea pentru Muzeul Național din București a 300 monede antice din colecția sa²⁷. La 17/19 decembrie 1868 Miron Vlasto răspunde ministrului că va ceda cele 300 monede solicitate de îndată ce Bolliac, în calitatea sa de reprezentant al ministerului, se va prezenta pentru a alege. Afară de acestea, mai ar nează încă 100 de bucăți și roagă să se depună la muzeu²⁸. O scrisoare de mulțumire se publică în paginile "Monitorului Oficial" ca "recunoștiere pentru ofranda domnului Vlasto"²⁹. Ca urmare, la 18 dec. 1868 Bolliac este invitat să aleagă 300 bucăți din cele rare pentru muzeu, pe care să le depună la minister împreună cu cele 100 oferite în dar de bancher³⁰.

Intr-o scrisoare adresată Ministerului Instrucțiunii la 2 ian. 1869, către C. Bolliac³¹, acesta arată că după ce bancherul Miron Vlasto i-a pus la dispoziție vreo 3000 de monede, a ales pentru muzeu 300, iar bancherul pe lîngă acestea i-a mai dobat 100, adăugând: "Nenorocirea este că toate aceste medalii pe care domnul Vlasto le-a pus la dispoziția mea după invitarea dumneavoastră, le mai văzusem și eu și repausatul M. Vros și alți amatori, care toți alesesem dintr-înselile ce ne-a convenit. În continuare, arăta că Miron Vlasto mai are un număr însennat din aceste monede pe care le-a văzut mai frântate numai în treacăt și propun muzeului să solicite lui Vlasto permisiunea să le pună și pe acelea în dispoziția muzeului pentru o nouă selecție.

Cele 300 de monede sunt plătite de muzeu cu suma de 600 lei³². La o dată apropiată se face intervenția la bancherul bucureștean Miron Vlasto, conform cererii lui Bolliac³³. Aceasta răspunde favorabil³⁴,

la 31 ian. 1869 Cezar Bolliac, membru al Comitetului Arheologic, este înscrisat de Minister în urma ofertei lui Vlasto de a pune la dispoziția muzeului colecția sa, să aleagă monedele antice "ce vor avea interes istoric sau anticar" și a le înainta apoi ministerului³⁵.

Cele 400 monede din prima selecție sunt înaintate de Bolliac în două etape: la 2 ian. 1869 cînd s-au trimis 67 monede emise de Constantinus II, 21 Julianus, 13 Iovianus, 95 Valentinianus, 96 Valens și 16 Gratianus³⁶, iar restul le va preda la 3 martie 1869, justificînd întîrziearea astfel: "am întîrzit înaintarea lor ca să-mi poată servi ca punct de comparație la a doua alegare din numărul de 3500 pus din nou la dispoziția muzeului de Miron Vlasto"³⁷.

Lotul din prima selecție a fost trimis de minister la 21 martie 1869 Muzeului Național din București, și anume: 96 Valens, 95 Valentinianus, 67 Constantinus II, 46 Gratianus, 21 Julianus, 13 Iovianus și 92 diferite epoci³⁸, cifră și descriere ce corespunde întocmai cu însemnarea făcută în Anexa I, ce consemna că sunt descoperite la Zimnicea.

Nu cunoaștem rezultatul celei de a doua selecții. În ziarul "Trompetă Carpaților" din 23 ian./4 febr. 1869, Cezar Bolliac menționează doar o serie de monede selectate pentru colecția sa (250 de bucăți) din descoperirea monetară aflată în colecția Miron Vlasto. Aici arată că a ales piese dintr-un lot de 5000 monede din argint și una din bronz, de moduluri diferite, cuprinzînd emisiuni de la Constantin cel Mare la Gratianus. Monedele alese pentru colecția sa se adăugau unui lot mai vechi pe care îl avea de la o posesiune din Caracal, care, cu toate inexistențele sale, a dat la topit un număr de 3000 de monede de argint. De la aceasta Bolliac cumpărăse 30 de monede emise de Procopius³⁹.

Intr-un raport adresat Ministerului Instrucției Publice, în sept. 1869, în care relatează excursiuneele arheologice de-a lungul Dunării în anul 1869⁴⁰, Cezar Bolliac promovează și din descoperirea în urmă cu trei ani la Celaia a unui tăzaur de 6000 monede din argint datînd din vremea lui Constantin cel Mare la Gratianus. În același raport se subliniază prezența monedelor din sec.al IV-lea atât la Zimnicea, cât și la Rășca, lângă Caracal.

Afiind în vedere acest nou document publicat de noi în Anexa I, considerăm că este posibil să fie verba de tesaure diferențiate cu conținut similar, cei care au întocmit lista fiind mai în măsură să fie mai bine informați asupra descoperirilor monetare din vremea lor.

Credem aceasta, căci, spa cum pe bună dreptate subliniază și B. Mitrea, analizînd descoperirile monetare la sud de Carpați, în studiul său, monedele din sec.al IV-lea sunt frecvente în această zonă de pe linia Dunării.

MONEDE MEDIEVALE SI MODERNE

8. Rășca, jud. Ilfov. Tesaure descoperit în anul 1872 cu prilejul unei lucrări agricole. Cuprinde 101 monede cesaro-crăiești, 10

stilpari de argint, 2 monede de argint în valoare de 6 sfinți"⁴¹. Erau de pozitate într-o pungă de pînză păstrată fragmentar. Menționăm că în mod obișnuit sub denumirea de stilpari se defineau monedele spaniole pe care erau reprezentate două coloane, emise cu precădere în sec.al XVIII-lea iar prin monede cezaro-crăiești se desemnau cel mai adesea monedele austriace.

9. Băsești, jud. Teleorman. Tezaur descoperit în anul 1864 de locuitorul Păun Văcarul. Cuprindea 216 monede din argint. Raportul prefecturii județene le descrie astfel: "34 iuzluci turcești, 21 talere cezaro-crăiești și 6 sfinți unul, 161 talere și un sfanț și jumătate unul"⁴². Alte 5 monede din aceeași descoperire fuseseră înaintate anterior ministerului⁴³. Nu se precizează epoca de când datează tezaurul.

10. Bolați, com. Rebricea, jud. Vaslui. În martie 1871, răspunsind "chestionarului arheologic" întocmit de Odobescu, institutorul școlii din Vaslui menționa că pe drumul vechi din satul Bolați s-au găsit monede poloneze din anul 1612⁴⁴.

11. Bumbești, jud. Gorj. La pozițiile 235 și 236 din Anexa 1 sunt menționate 28 monede din argint. Ele au fost găsite, așa cum rezultă din raportul lui Berceanu, în sărcinatul cu conducerea lucrărilor pe cale mixtă, partea Bumbești spre Vulcan: "la huruitud pietrei sfârșimate, într-o stîncă; au efigia și inscripțiile Leopold regele Ungariei"⁴⁵. Deci tezaurul se poate data în sec.XVII-XVIII.

12. Grădișteanca, com. Găleșeni, jud. Teleorman. La 10 iulie 1865 Ministerul de Interne, Agricultură și Lucrări Publice a înaintat Ministerului Instrucțiunii 25 monede din argint, găsite cu prilejul unor lucrări agricole⁴⁶. La rîndul său, Ministerul Instrucțiunii înaintează 23 bucăți (11 monede mari, 2 medioare și 10 mici) Bibliotecii din Iași. Din scrisoarea adresată bibliotecii, rezultă că monedele erau "parte belge din anii 1589-1674, parte prusiene și 2 polone Sigismund 1535"⁴⁷. La 16 dec. 1865 Biblioteca Principatelor Unite din Iași confirmează primirea monedelor⁴⁸.

13. Gvardenița, com. Bălăcița, jud. Mehedinți. Prefectura județului a înaintat Ministerului de Interne la 3 iunie 1873 un număr de 1480 monede de argint și 7 de aur, descoperite de Anica Dumitracă Mohora în punctul "Ursoaia"⁴⁹. Erau depozitate într-o oală care s-a sfârșit. În adresa respectivă era și o descriere sumară a pieselor: 1400 bucăți erau "parale mărunte, vechi, din care cele mai multe poartă legenda coroanei ungare" (probabil dinari). Peatru celelalte monede de argint și diferite mărimi și valori, nu se specifică data de emisie și emitentii. Din cele 7 monede de aur, 5 erau turcești și 2 de mărimea galbenului austriac cu data 1589. Nu sunt specificați emitienții.

Din aceste monede, la 3 mai 1874 August Treboniu Laurian a lăsat 45 bucăți pentru a le studia⁵⁰. Într-o altă scrisoare, din 30 iulie 1882, se arată că mai trezii s-au dat toate cele 1480 monede lui A.T. Laurian spre a le clasifica⁵¹. Nu cunoaștem rezultatul acestei cercetări.

14. Iași, jud. Iași. În anul 1871, cu prilejul lucrărilor pentru cons-

truirea halei, s-au găsit 14 monede din argint turcești, din care 6 bucatăi s-au înaintat muzeului din București⁵². Documentul nu precizează epoca în care se încadrează monedele amintite.

15. Județul Olt, localitate necunoscută. La poziția 3 din Anexa I figurează 23 monede turcești din argint, înregistrate pe baza chitanței nr. 32848/6 oct. Tezaurul, de fapt, era mai mare. A fost descoperit la 13 sept. 1865 în timpul unor lucrări agricole. Cuprindea 43 de piese, din care 23 s-au trimis muzeului din București și 20 de bucăți Bibliotecii Principatelor Unite din Iași, care le depune la Pinacoteca și Scoala de Belle-Arte din Iași⁵³. Nu se precizează epoca de când datează monedele.

16. Mărgăriți, com. Beceni, jud. Buzău. La 7 mai 1873 prefectura județului Buzău comunica Ministerului de Interne descoperirea pe locul lui Ghită Mărgăritescu a unui tezaur compus din "10 bani de argint din care 4 mari și 6 mici și 67 parale mărunte tot de argint, toate turcești"⁵⁴. Dintre acestea, s-au cumpărat "cu buna tocmeala de la găsitor 6 piese și 2 lescai", care s-au înaintat la București spre a se conserva la muzeu⁵⁵. Nu se precizează data emiterii monedelor. Sub denumirea de lescai se desemnau în mod obișnuit monedele fără valoare mare sau mai frecvent paralele turcești de sec. XVIII.

Cele 8 monede trimise la muzeul din București sunt înregistrate pe anul 1873 la poziția 196 (vezi Anexa I).

17. Mărmureni, jud. Roman. Deși acest tezaur este adesea amintit în literatura de specialitate⁵⁶, ne permitem să revenim asupra datelor cunoscute pînă acum, pentru a aduce unele precizări. Tezaurul a fost descoperit în anul 1864 de fata lui Enache Toma împreună cu alții locuitori din comună, în timp ce săpau porumb în punctul numit Oce unde nu se putea ară "din cauza rădăcinilor de copaci și a locului ce este foarte muntos și tare"⁵⁷. Monedele erau răspândite la suprafață și se aflau într-o slabă stare de conservare, așa cum raporta prefectura județului Roman ministrului de Interne: "au prins a găsi unde și unde prin țărînă un fel de monede vechi în forma de bănuți, ruginile, fără să se cunoască ce ar fi"⁵⁸. Dintr-un alt raport, cel al casierului general al prefecturii, datat la 23 mai 1864⁵⁹, aflăm unele precizări: "monedile găsite sunt din argint și cea mai mare parte românești cu marca Moldovei pe o parte, iar pe cealaltă niște insigne ce se presupune a fi emblema ținutului Vaslui - ștabeile cu albine -, iar altele, ce sunt foarte puține, au pe o parte crucea dublă, iar pe alta două acvile". Deci din această descriere rezultă că tezaurul era alcătuit din monede moldoveniști și uagurești, acestea din urmă mult mai puține la număr.

La locul de descoperire s-au făcut anchete și din procesul verbal al prefecturii județului Roman, alcătuit la 21 decembrie 1864 pentru evaluarea tezaurului⁶⁰, rezulta că au fost în total 797 bucăți. Apreciindu-se că multe din ele "erau desființate de rugină, altele în mici bucatăi și considerind că metalul din care sunt compozate e un argint de calitatea cea mai inferioară", valoarea unei bucatăi a fost socotită la 10 parale.

Monedele trebuiau împărțite, potrivit circularei Ministerului Dreptății din 11 sept. 1861 sau articolului 529 din Codul civil, în trei părți: o parte guvernului, o parte descoperitoarei (Maria, fata lui Enache Tomă) și o parte proprietarei locului (Maria Stavăr).

Din cele 797 bucăți, 739 au fost trimise de subprefect la prefectura județului⁶¹, iar 58 au rămas în păstrarea casierului general al județului.

Din alte scrisori aflăm că din lotul de 739 bucăți, au fost reținute pentru muzeu un număr de 364 monede, pe care ministrul de Interne le trimite Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice⁶².

Acest lot de 364 bucăți s-a împărțit în două: jumătate (182 bucăți) a fost trimisă Muzeului Național de Antichități din București⁶³, iar cealaltă jumătate (182 bucăți), s-a înaintat Bibliotecii Centrale din Iași⁶⁴. Monedele au fost primite de cele două instituții: pentru București vezi Anexa I, înregistrarea nr. 8/1866, iar pentru Iași vezi confirmarea Bibliotecii Centrale din Iași din 25 febr. 1866, păstrată la Arhivele Statului din București⁶⁵, prin care arată că s-au primit cele 182 monede trimise de Ministerul Instrucțiunii cu adresa nr. 121 și că s-au înregistrat în Catalogul general. Acestea din urmă probabil că le-a văzut N. Docan în 1903 pentru studiul său despre monedele lui Petru Mușat⁶⁶, dar care greșit le-a atribuit descoperirii de la Scâineni, care de fapt cuprindea, aşa cum am arătat mai înainte, monede romane.

18. Muscelești, com. Bărbătești, jud. Gorj. Tezaur descoperit la 25 aprilie 1877 de către Ana, fiica lui Vlăduț Negreanu, într-o grădină a sa. Cuprindea 21 monede din argint de mărimea icusarilor. Toate fiind de același fel - monede turcești -, s-a trimis numai o bucată muzeului din București⁶⁷. Nu se precizează epoca de cînd datează monedele.

19. Orbenii de Jos, vechea denumire a satului Orbeni, com. Orbeni, jud. Bacău. În anul 1871 locuitorul Gheorghe Gălățeanu a găsit pe malul unei râpe, în partea sudică a comunei, 50 de monede din aramă. Prefectura județului Putna înaintează Ministerului de Interne "5 din acele monede cu data 1773 și 1774 pentru a se păstra la muzeul statului ca monezi vechi române"⁶⁸. La data de 4/16 septembrie 1871 Ministerul de Interne le înaintează Ministerului Instrucțiunii, iar acesta, la rîndul său, le depune la Muzeul Național din București (vezi Anexa I, poziția 142/1871).

Din cele expuse mai sus, rezultă că tezaurul descoperit la Orbenii de Jos cuprindea monede emise la Sadagura în anii 1773 și 1774.

20. Pâncești, com. Sascut, jud. Bacău. Tezaur descoperit la 24 aprilie 1876 de către ciobanul Gheorghe Crețu și fiul său Constantin "în punctul Ghida dinspre Zimbru"⁶⁹. Cuprindea 28 monede din argint austriace și turcești. Pe 5 dintr-însele erau înscrise anii: 1694, 1697, 1701, 1704 și 1706. Din întregul lot s-au înaintat Muzeului Național din București 18 bucăți și anume 10 austriace și 8 turcești⁷⁰.

21. Sărata, com. Ulmeni, jud. Buzău. Tezaur descoperit în anul 1872. Cuprindea galbeni olandezi din anul 1818 și icusari turcești. Se

înaintează cîte 3 din fiecare tip monetar la Ministerul de Interne, iar restul de 24 de bucăți rămîn la proprietara locului, Olga Lahovari⁷¹.

22. Tămășești, fostă localitate, componentă azi a orașului Videle, jud. Teleorman. Tezaur descoperit în anul 1868. Cuprinde 16 monede turcești și austriace⁷². Nu se cunoaște epoca de cînd datează tezaurul.

23. Vasilați-Popești, jud. Ilfov. Tezaur descoperit în anul 1867 de mai mulți locuitori din comună. Cuprinde 106 monede de argint. Inițial s-au găsit 100 bucăți, ulterior, după cercetări, încă 6. Cele 100 piese sunt descrise astfel: "1 ban în formă de icusar cu inscripția FERDINAN-DUS D.G. AUSTRIA, 2 bani cu inscripția SIGISMUND regele POL, 2 în mărimea pieselor de 55 parale de argint cu inscripție turcească, ciopliti și 95 de piese în forma de lescai din vechime de argint cu inscripție turcească"⁷³. Deci rezultă că tezaurul ar fi putut fi alcătuit din monede austriece, poloneze și turcești din sec. XVI-XVIII.

MONEDE NEPRECIZATE

24. Bogați, jud. Dâmbovița. În Anexa I la poziția 234 figurează 7 monede de AE descoperite în localitatea menționată. În legătură cu această descoperire se poate aduce următoarea precizare: monedele au fost găsite de preotul Gheorghe Marin în timp ce săpa pămînt pe un teren proprietatea sa. Au fost înaintate de prefectul de Dâmbovița către Ministerul Instrucțiunii la 6 iunie 1877⁷⁴.

25.. București, șoseaua Grozăvești. La pozițiile 20 și 21 din lista anexă figurează o coroană de tuci poleită, 3 cruci și 2 bani de aramă găsiți la Grozăvești. Pieselete amintite au fost descoperite pe coasta dealului Cotroceni la adâncime de 0,50 m, cu ocazia săpăturilor făcute pe șoseaua Grozăvești la 9 iunie 1867. Crucile de aramă au fost găsite la gîrlul unor schelete. Documentul menționează descoperirea cu acel prilej și a unei medalii de aur de mărimea unei piese de 6 franci⁷⁵.

26. Govora, jud. Vîlcea. La poziția 220 din lista anexă figurează un număr de 9 monede. Acestea au fost descoperite pe locul lui Tudor Surdu cedat după legea rurală din 1864, îngropate într-un vas de lut care s-a spart⁷⁶.

27. Isverna, jud. Mehedinți. Tezaur descoperit în anul 1874 "la margine a poienii, lîngă o piatră înaltă", așa cum raporta prefectul de Mehedinți ministrului de Interne la 4 septembrie 1874⁷⁷. Cuprinde circa 1000 monede din aur care s-au risipit. S-au recuperat doar 4 care s-au înaintat ministerului respectiv⁷⁸.

28. Persani, sat desființat, înglobat în localitatea Pielești, jud. Dolj. La 17 octombrie 1879 prefectura jud. Romanați a înaintat Ministerului Instrucțiunii un număr de 75 monede din argint, găsite de locuitorii Ilie și Gavril Anghel din com. Vartina pe cînd lucrau pe linia căii ferate, lîngă podul căii ferate, pe proprietatea statului Persani⁷⁹. În același an, ministerul le trimite Muzeului Național din București.

29. Sisești, fostă localitate, azi contopită cu orașul Tîrgu Jiu, jud.

Gorj. La poziția 230 din Anexa I figurează două monede găsite în jud. Gorj. Din raportul prefectului de Gorj, adresat Ministerului de Interne la 6 oct. 1876⁸⁰, rezultă că au fost descoperite pe proprietatea Sisești, la locul aparținând lui Ciortu. Se pare că a fost un tezaur din care denunțatorii au depus o monedă la prefectura județului. La cercetările făcute de autorități s-au mai găsit "două monede antice". Acestea sunt înaintate ministerului de resort, care le trimite Ministerului Instrucțiunii la 9 octombrie 1876⁸¹.

A N E X A I

L I S T A D E T O T E O B I E C T E L E I N T R A T E Î N M U Z E U L D E L A C R E A R E A L U I P I N A L A 3 1 X V R I E 1 8 8 0 .

No <u>corent</u>	<u>1864</u>	
1. Patru medalii comemorative Cuza.		
2. Obiectele din colecția Papazoglu		Quitanța Conserv. 22 fevr. 1865.
	<u>1865</u>	
3. 23 monede turcești de argt. găsite în jud. Oltu. No. 32848, 8-rie 6.		
4. Un caftan de boerie oferit de d-na Trotteriu. No. 35364, 8-rie 28.		
5. 24 monede antice (Antonin, Commod, Marc Aureliu etc.), găsite în via primarului de la Schineni (Tutova).		No. 36755, 9-vrie 12.
	<u>1866</u>	
6. Un esantion de piatră găsit la Slanic.		
7. Un pistol lucrat de un condamnat la Tîrgul Ocnei.		No. 1743, ian. 26.
8. 182 monede, unele cu marca Moldovei, găsite la Mărmureni (Roman)		No. 120, fevr. 16
9. Sigiliul lui Ion Sturdza, dăruit de d-nu Urechia.		No. 3775, mai 12.
10. Condeul cu care s-a sub semn. Constituinea.		No. 6628, iuliu 9.
11. Obiecte date de grosul Rosetti.		No. 8928, sept. 6.
12. Un pinten de fer (Roman) oferit de cap. Zuchianu. Un lacăt mare dat de egumenul monast. Comana.		Arh. Mus. N 63.
	<u>1867</u>	
13. Un templu de lemn sculptat ce se află în curtea bisericii Șerban Vodă.		No. 3052, apr. 3.
14. Monumentul de la Rusănești și un obiect de aramă ?		No. 1991, mart. 24.
15. 102 medalii.		No. 4557, mai 22.

16. Două sulițe, un toc, o cataramă și un fier
 de cal rupt (Brâncoveni). No.5220,iun.7.
 17. 4 farf.de aramă din timpul Caterinei II
 găsite la Colentina. No.5722,iun.19.
 18. 105 monede false de plumb (sfanți și jumătăți). No.5783,iun.20.
 19. Două medalii comemorative zilei de 2 mai 1864.Arh.Mus.No.25,
 iunie 11.
 20. O coroană de tuciu poleită (Grozăvești),găsită
 pe o grămadă de Nisip. No.6854,iul.15.
 21. Trei cruci și doi bani de aramă găsite la
 Grozăvești. No.7148,iul.24.
 22. O bucată de stejar împistrată(Gogosita Dolj).
 23. O sculptură de bronz repr.Adam și Eva. No.8624, Ag.
 No.14497, 9-ie 6.

1868

24. O colecție de monede Traiane și alt cump.
 de la d-nu Bolliac: 272 bucăți, prețuite 3383,
 din care s-au primit numai 255 bucăți. No 4188 din 20 Maiu
 1880
 25. Sase monede argint (Traian) oferite de d-nu
 Bolliac. Arb.Mus,No.11,
 1868 mart.
 26. 9 mahmudele, 2 jumătăți,id.3 sferturi,id.2
 rubiele, 2 Constantinați (Reni). No.4288,mart.26
 27. O casetă în miniatură. No.4566.
 28. O monedă română de aramă oferită de d-nu
 Mocescu. No.4698,mai 7.
 29. 27 pietre antice mari, rid.de la Moara
 Domnească (Mavros). Arh.M.No.27,mai 22.
 30. Raport asupra monum.de piatră de la Turnu
 Severin. No.6368,mai 28.
 31. Manuscrisele turcești - jurnal încheiat
 de d-nii Sturdza, Laurian etc. 31 mai
 32. Sigiliul statului sărapiat de la Expozițione.
 33. O monedă antică de bronz și o medal.comem.
 a Revol.Fr. dar.de d-nu Focșeneanu.
 34. 50 piese de argint de la d-nu G.San Marin
 35. O piatră sculptată omu fără cap în picioare
 îmbrăcat în haine bogate ținându-pe sabie
 (găsită în com.Manu, districtu Vlașca). No.6654, iun.19
 36. Două monede de argint și 3 bronz dăruite de
 D.Ipcar. A.Mus.17 iun.
 37. O piatră mare de la Matei Basarab găsită în
 curtea Episc.Buzău. No.3099, iun.26.
 38. 20 bucăți argt și 46 aramă dăruite de d-nu
 Romanov. No.7431 ,iuliu 9.
 39. Două sarcofagi,două pietre mari cu inscrip.
 No.7961 ,iul.24.
 No.4161 , Ag.8.
 No.9433 ,Ag.28

- una statuă mare de femeie, doi pilastri de piatră, două piese cu sculpt. aflate în curtea lui lorgu Ghica.
40. Trei monede, din care două găsite la Sarmisegetusa date de D. Cărbunescu.
41. O icoană zugravată cu smalț, dăruită de d-na G. Filipescu.
42. Tabloul "Dacia" lucrat de D-na Paraschiva Crainic.
43. Patru planuri ale bisericii Trei Ierarhi.

1869

44. Zece monede Cyzicene de aur cump. 225# de la un Grec.
45. O piatră cu inscrip. de la Mihai Viteazul.
46. 24 tetradrahme Macedon, 3 tetradrahme Thasos, 68 bizantine de bronz.
47. 400 monede argt cump. de la Vlasto, 96 Valens, 95 Valentin, 67 Constantinus, 16 Gratian, 21 Julian, 13 Iovian, 92 diferite, găsite Zimnicea.
48. 36 sigilii comun.
49. 17 sigil id.
50. 26 id.
51. 4 id.
52. 10 id.
53. 12 id.
54. 1 monedă brons Revol. Franc. an. IV una bronz Cath II (Rusia).
55. 7 sigil com.
56. 1 id.
57. 1 id.
58. 3 id.
59. Un bas relief asyrian (cap de rege) de piatră și o inscrip. cuneiformă (Ninive) date de d-na Cohen Cociu.
60. 11 sigil comun.
61. 1 id.
62. 3 id.
63. 2 id.
64. 12 id.
65. Un sarcofagiu de lemn magnificat și o momie Egyptiană oferite de d-na N. Cretulescu.
66. 256 sig. com.
67. 6 id.
68. 2 id.
69. 4 id.

No. 12907 sept. 7.

No. 10283, 7-brie 16.

Arh. Mus. No. 35
7-rie 25.

No. 11843, 9-brie 7.

No. 12740, 9-rie 7.

No. 376 ian. 14.

No. 59, ian. 12.

No. 878, febr. 1.

No. 3262, mart. 21.

No. 4299, apr. 15.

Arh. Mus., mai 12.

Arh. M. iul. 15.

70. 6 id.
 71. 2 id.
 72. 12 id.
 73. Obiectele din excursiunea d-lui Bolliac după
     lista ce se află în dosarul Muzeului. 1869, 19, 7-vrie, No.
     12173, 7, 19.
 74. Nouă bucăți de fer și oțel compuse din frânc-
     turi de săbii vechi, un frâu de cal și o cască,
     găsite pe șoseaua Caracal-Râmnicea Vlcea
     la 29 aug. 1869. No. 12405, 7-brie 25.
 75. un sigiliu vechi comunal.
 76. 2 id.
 77. id.
 78. 20 pietre mineralogice oferite de d-nu
     G. San Marin. No. 13070, 8-rie 9..
 79. Un bust de marmoră atribuit lui Canova
     (1816) oferit de D. Abdulaiidu - No. 13753, 8-rie 29
 80. 1 sigiliu vechi comunal.
 81. 6 sigilii.
 82. 1 sigiliu.
 83. 3 ibis îmbălsămați oferiți de d-l N. Cretzu-
     lescu. No. 14810, 9-rie 25.
 84. 1 sigiliu.
 85. id.
 86. id.
 87. 2 id.
 88. 2 id.
 89. 18 1/2 sigilii.
 90. 4 sigilii.
 91. 1 idem.

1870

92. 4 sigilii.
93. 1 id.
94. 1 id.
95. 1 id.
96. 16 sigilii.
97. 4 sigilii.
98. 1 sigiliu.
99. Cinci bucăți arme vechi găsite în movila
Sendrarului, comuna Buimaceni (Botoșani)
(țevi de fier).
100. 2 sig.com.
101. 2 idem. '
102. 1 id.
103. 3 idem.
104. Un inel de argint și un ban turcescu de
ag., com. Rasa, jud. lalomița.

No. 2402, 18 mart.
No. 3100, 10 april.

105. Un sigiliu vechi.
 106. O piesă de ag.vechi găsită pe câmpu (județul Oh?) No. 3851, mai 12.
 107. trei sigilii vechi.
 108. 11 id.
 109. 1 id.
 110. 2 vase de bronz Pompeian cump.de la
       D.Paganini 300 f (False).
 111. 1 sigiliu.
 112. 1 idem.
 113. 11 monede vechi Ag. și 1 de aramă găsite în
       comuna Caragaciu,lîngă lacul Cahul.
 114. 1 sig.
 115. 2 id.
 116. 11 id.
 117. 2 id.
 118. 1 sabie veche găsită într-un copac pe malul
       Berladului, com.Lipovețu,
 119. 7 sigilii.
 120. 1 id.
 121. 1 id.
 122. 5 sig.vechi
 123. 1 idem.
 124. 18 pietre din curtea Prefecturii de Ilfov.
 125. 7 sigilii vechi.

1871

126. 1 sigiliu vechiu.
 127. trei prosopă de pînză cusute dăruite de d-na
       Sofia Mavrodi.
 128. 1]
 129. 1 |
 130. 1 |
 131. 1 sigiliu com.vechi
 132. 2 " " "
 133. 2 |
 134. 1]
 135. 323 monede Daco-Romane cumpărate de la
       d-l Bolliac 7 de argt, 225 Ae mari, 15 Ae
       mijl.,75 Ae mici, cump. 4264 f.
 136. Trei banderole de stindarde Romane de la
       stabilimentul de artillerie.
 137. un sigiliu.
 138. 1 id.
 139. 1 id.
 140. 1 1/2 id.
 141. 15 monede aramă și o para de Ag.găsite la
       Hîrleu (Botoșani).
- No. 4835, iun.5.
 No. 5255, iunie 1).
 No. 8482, 7-vrie 9.
 No. 1265, fevr.24.
 No. 14, mai 18.
 No. 7131 Ag.13.

42. 5 monede aramă găsite la Orbeni(Putna).
 143. 2 medalii comemorative serbării Stefan
       cel Mare la Putna (una aurită și cealaltă
       argintată).
 144. 4 sigili.
 145. 4 id.
 146. 7 id.
 147. 1 id.
 148. 1 id.
 149. 1 id.
 150. 6 monede vechi turcești, găsite la săparea
       hârtiei din Iași.

No.8402, 7-vrie 18.

No.8829, 7-vrie 18.

No.36, X-vrie 11.

1872

151. 60 sigili.
 152. 37 idem.
 153. 1 idem.
 154. 1 idem.
 155. 1/2 idem.
 156. Collecțione de arme Cenacovici cumpăra-
       te cu 20.000 l.r.
 157. 4 sigili.
 158. 10 pene Maghiare (Bolliac), plătite 30#
 159. 1 sigiliu.
 160. 3 cutanuri, o verighetă, două buclă metal,
       două măciuci fărmăte etc. sarcofagiu de la
       Devesel (Romanat).
 161. 35 vase, două bustori, un Bacus cu Ampe-
       lue și un Satir prov. din excursiunea
       Bolliac din 1869.
 162. 1 sigil.
 163. 1 id.
 164. 1 id.
 165. Un vas de bronz cu 10 monede vechi găsite
       în Romanat.
 166. Un pinten (Bolbociata, Vlașca).
 167. 1 sigiliu vechi.
 168. 24 idem.
 169. 1 idem.
 170. 1 idem.
 171. 26 idem.
 172. 9 idem.
 173. 1 idem.
 174. 5 idem.
 175. 1 id.
 176. 1 id.
- No.5025, 23 martie.
- No.5154, 27 martie.
- No.3615 apr.
- No.3832.
- No.9460 iun.10.
- No.7023, iul.11.

177. 1 id.
 178. 11 id.
 179. Un topor de piatră intact, un ciocan de piatră rupt, o piatră rotundă găurită, găsită ? No.21627.
180. 1/2 sigiliu.
 181. 1 sigiliu.
 182. 1 idem.
 183. 152 monede de Ag și 4 Ae găsite la Islaz (Romanăți) (clasificate de D-I Laurianu). No.22249, X-vrie 23.
184. Fotografii cump. (Haadeu) 9 planșe evanghelie 1502 Nemțu - 7 planșe evanghelie din München și patru portrete în ulei din familia Stefan cel Mare (biserica de la Rădăuți), cump. 3000 l.n. No.13146 X-vrie 30.
- 1873
185. Una piatră mare cu inscripție g. la HîrMu. No.331, ian.12.
 186. 1 sigiliu vechi.
 187. 1 id.
 188. 4 id.
 189. 2 id.
 190. 34 id.
 191. 123 desenuri executate Trenk, din care 63 în muzeu și 60 la Palat. Museu №.6, mart. 14.
192. Obiecte date (Bolliac) 2010 monede bronz fruste - 50 buc. silex - 470 silexuri diferite - 117 silex alese, 8 mătci, 4 pișălogi de freacăt grăne, 20 suluri de lut găurite, 2 id. cu gaura largă, 13 obiecte de lut găurite rotunde pentru țesături ?, 1 globu lut arsu, 13 corne de animale, 3 sule de osu, 15 dinti ce au servit de pudobé etc. No.4367 apr.22.
193. 2 sigiliu.
 194. 1 id.
 195. 1 id.
 196. 8 monede de Ag turcești găsite la Margarit pl. Slănicu (Buzău). No.5894, iunie 6.
197. O ladă cu obiecte găsite la Capul podului lui Traian (Bolliac). No.5897, iunie 7.
198. 1 sigiliu.
 199. 1 id.
 200. 1 idem.
 201. 1 id.
 202. Un sigiliu cu tocă al împăratului Maximilian ? No.14701, 9-vrie 17.

203. O bucătă fer, un vasu conic de piatră, - 3 șle
de pămînt, diverse obiecte ovoide de lut etc.
găsite la săpăturile drumului de fer la Milcov,
linia Pitești-Slatina.

No.12216, X-vrie 4.

1874

204. 3 bucăți de aur găsite la săparea unui drum
(Baba Nicola, plasa Codru, jud. Iași). No.521, ian.18.
205. 12 piastre din dărâmarea bisericii St.Sava,
din care 11 cu inscripții. Museu, No.10, febr.16.
206. O carbinecă veche părisită la Giurgiu de un
Montenegrin. No.2285, febr.28.
207. O statuetă de lut de divinitate găsită la Constanța,
dăruită de d-nu G.Dumitru Marsili. No.6137, iul.16.
208. Noul testament în limba Elenă tipărit în
Sachsenia 1770, legat cu catifea, donat
Tîrnovénu. No.6477
209. 200 monede antice găsite la Folești pl.Horezu,
(Vilcea). No.8479, 7-vrie 9
210. 162 piese sticlaie de Bohemia trimise de
Fogel și Schreiber (Viena) în schimbul
unei decorații. No.8480, 7-vrie 9.
211. O monedă găsită lîngă Deva și două esan-
tioane de quart și kehlibar (Donat Henteșescu). No.8483
212. Cump. obiect Josef Mendelbaum 1200 l.n. Museu 37, 8-vrie 27.

1875

213. 17 obiecte moderne de bronz și altele trimise
de d-nu Fogel din Viena. Mus.10, mart.6.
214. 352 reproductiuni de piastre gravate în gipsu
(Stosch din Berlin). No.2691, mart.21.
215. 2 cruci de piatră și un găvan găsite în Mușcel. Museu No.29, apr.4.
216. 2 captivi dacii de gipsu (Esarcu) și 60 bucăți
mici de gipsu repres. obiecte după columnă
Traiana. No.4653, iun.6.
217. 16 monumente oferite de D.Bolliac, un monu-
ment din timpul lui Commod, marmora de la
podul lui Constantin lîngă Celei, un altar de
piatră din timpul lui Sept. Sever găsit la
Reșca, 10 olane de apeducte de la Zimnicea
și Celei, un bust mare de leu de piatră de la
Zimnicea etc.etc. No.22, iun.28.
218. 2 bucăți de brăări de aur găsite la Turnu
Severin. No.6785, Ag.20.
219. 270 monede Romane de bronz și 30 Ag barba-
re (cump. Bolliac - 4837 f.). No.650, iul.15
220. 9 monede de Ag vechi de la Govora, plasa
Ocolu, jud. Vilcea. No.8395, 8-vrie 7.

221. 240 vase lut donate de Dom Bolliac (N.B. a
luat înapoi 20).
222. Un ișelicu oferit de D-nu Rădulescu
223. Obiectele oferite de D-nu Poianu.

No. 8533, 8-vrie 13.
No. 8665, 8-vrie 18.
No. 10463, X-vrie 23.

1876

224. Haine țărănești de femei bătădane și ornamente etc. No. 738, iun. 29.
225. 266 piese de Ag turcești, 16 sfanți austriaci etc.etc. No. 1230 fevr. 18.
226. 15 desenuri de costume (aquarele Sestuary). No. 3496
227. 17 piese argt din lăturile 1694-1706 găsite la Ghida, plasa Siretului (Roman) No. 3716
228. 9 monede turcești prov. distr-o succesiune. No. 4606
229. Un capu de rege Dacu de gipsu (Esarcu). No. 7417, Ag. 11.
230. 2 monede găsite în jud. Gorju. No. 10563, 8-vrie 21
231. Două medalii comemorative de secularizarea Monast. lor și 2 diplome oferite de D-nu Negri. N.B. S-au trimis Soc. Academicie. 11465

1877

232. Un captivu Dacu de gips (Esarcu). No. 2337, martie 10.
233. O monedă veche turcească. No. 5913, iunie 10.
234. 7 monede de Ae. g. la Bogăji (Dimbovița). No. 9962, 7-vrie 23.
235. 25 monede de Ag Leopold găsite la Drumul de la Vulcan.
236. 3 m idem.

1878

237. 2 pietre din niște bâi romane găsite la Belgradic (generalul Cerchez). No. 2955, mart. 24.
238. 8 fluiere din Vrancea (Burada). No. 5386.
239. Un cadru sculptat de Pantazescu în pușcărie (Voda Cuza etc.). Muzeu, No. 16.
240. 6 monede Ag romane și alte piese moderne cump. de la Ed. Petersberg din Rimnicu Sărat 30 lei noi. No. 6132.
241. Un inel de aur 5 1/2 dramuri inițiale G.Z., găsit la Giurgiu. No. 6713, iul.
242. Psalmire manuscrise slavone și romane (trioul slavon) aduse de D-l Tocilescu de la Schitul Vărbila (Prahova). No. 6878.
243. 2 inele Ag. cu pietre mari gravate (capăt de zimbru) găsite de hoțul Mih. Barbu. No. 7120, iul. 28
244. 31 instrumente de muzică Burada. No. 9390, sept. 29
245. Un brâu de Ag. suflat cu aur sec. XVIII, cumpărat 240 l. de la d-na Urzicenca. No. 9898, 8-vrie, 4.
246. 2 monede Ag Antoninus Pius, 2 id. Claudiu, 1 Ae Vespasian oferite N.Oprea din Deva. No. 10044.

247. Evangelie din Chilia cu portretele Matei Basarab și soția.
 No.10118, 8-vrie 12.
 248. Trei cărți germane despre armășității Couza, Socken etc.
 No.816.
 249. O dulamă de caifea neagră lucrată cu fir, oferită de N.Picleanu.
 No.10331, 8-vrie 18.
 250. Diferite instrumente de muzică Burada.
 No.10535, 8-vrie 23.
 251. 6 costume din Macedonia trimise de d-l Mărgărit.
 No.12385 X-vrie.

1879

252. 13 table de plumb din frânghisul bisericii Curtea de Argeșu cu inscrip.
 Mus. 4 ian. No.29
 253. 2 monede Ag și 22 Ae g.la Mangalia.
 No.3410, mart.23.
 254. O sabie turcească cu minier de fildeș, teca legată din Ag una idem cu minier poluit, un iatacan cu minier de fildeș, oferite de d-l San Marin.
 No.3432.
 255. O coafură femeiască de anecmat la Costumul no.4. Una pereche gaftale Ag.
 No.3436, martie 24.
 256. 2 monede Ag g.la Fokșani.
 No.6652
 257. Fotografia chingovici române de la Athos și a unui document patriarcal etc.
 Mus. No.16.
 258. 11 monede de aur bizantine trimise de Pref.de Constanța.
 No.7577.
 259. O tambură veche oferită de D-nal Burada.
 260. 1 Instrum.de muzica din Dobrogra id.
 No.11760.
 261. 4 costume Macedoniane (Mărgărit)
 262. 75 monede vechi Ag (podul moșiei Persani-Dolj).
 No.15069.
 263. 9 tablouri de pînză și 3 pe hîrtie făcute de d-nu Verussai.
 No.15934.

1880

264. Cărți de numismatică
 Mus. No.100.
 265. Un tun de fer mic (coulenine) și o Célima de piatră găsită la Giurgiu.
 No.2785.
 266. 141 sigilii vechi.
 267. 4 brățări aur, un mic tub ornat, 1 brățără electrum și 409 tortițe de aur, cîteva fărăm. electrum și un tipar de piatră găsite la Turnu Măgurele, strada Logof. Niculae.
 No.4002.
 268. O piatră antică de 10 palme (Gostavău - Romanați).
 No.9038.
 269. Sabia lui Tudor Vladimirescu dăruită de D-nu C.Rosetti.
 No.5383.
 270. două cruci montate cu filigran de argint dăruite de d-na Ciocazan.
 Museu 26(mai 28).

267. 10 statuete Egypțiane și cîteva monede Aegypto-Romane date de d-l Carageai
268. 136 monede romane de Ag cumpărate de la Iacob Schönberger.
269. 10 monede Ag barbare imit.de Filip găsite Bicaz (Neamțu).
270. Două clavire vechi trimise de D-nu Burada.
271. 112 monede moderne Ag Neerlandeze (d-nu Wedmüller.
272. 2 bucăți aur Constant II cumpărate 35 fr.
273. O cruce de lemn îmbrăcată cu Ag (1793) Dată de D-nu San Marin.
274. O Athena de aur 300 f., un Filip stateră 36, 1 Alex. stateră 40 f., 1 hecté Cysika 30 f și o piesă falsă de la Acanthus 130 fr.
275. 1 Teodora de aur 120 fr. 36 dinari Ag = 72 f + cîte un tipar de lut oferit de D. Popovici din Orșova.
276. Un cap de împărăteasă Romană și o statuă fără cap (Dar Enciulescu Ghighiu).
277. 1 Pulcheria aur, 1 Tiberius II aur, 1 Constantin XII aur, cump. 80 fr.
278. Colecțiunea preistorica Bullner din Copenhaga.
279. Un asignat Republ. Franța (1792) de 25 sols, o piesă de 5 fr. (an X Gaule Cisalpine, un dollar Mexican (dar Rissdörfer).
280. Un tesoc, una verigă de tesoc și un cuțit de bronz, găsite la Rucăr (Mușcel).
- Museu, No.6988.
- Museu, No.33, iunie 28.
- No.7250.
- No.8490-
- No.10045.
- No.48,Mus., 7-vrie, 22.
- No.10760.
- No.13918.
- No.20651.
- Museu, No.57, 9-vrie 5.
- Mus.No.60, 9-vrie 12.
- No.16140.
- Mus.No.63.
- Mus.No.70.

N O T E

- 1 Academia Republicii Socialiste România, Arhiva 1568, Suju.
- 2 Arhivele Statului București (în continuare: Arh.St.Buc.), fond Ministerul Instrucțiunii, dos.526/1864, f.414-415.
- 3 Ibidem.
- 4 Ibidem, dos.3170/1876, f.41. Menționăm că și în anii 1868-1869 cei doi, împreună cu A. T. Laurian și D. Berindei, lucraseră pentru clasificarea și predarea colecției Mavros la Muzeul Național din București (Arh.St.Buc., fond Min.Instrucțiunii, dos.260/1869, f.36). Privitor la colecția Mavros vezi ibidem, dos.591/1863, f.121-126; scrierea din 31 martie 1867, în care D. A. Sturdza arată că a terminat

- clasificarea monedelor consulare și propune tipărirea catalogului la Tipografia Lucrătorilor Asociați (ibidem, dos.386/1867,f.163). Pentru clasificarea monedelor antice din colecția Muzeului Național din București făcută de D.A.Sturdza în anii 1871-1875, vezi ibidem,dos. 849/1871, f.31-32 și 163-164 și dos.2846/1875, f.269-270.
- 5 Arh.St.Buc., fond. Min.Instrucțiunii, dos.3541/1877,f.88-90.
  - 6 Ibidem.
  - 7 Ibidem, fond. Ministerul Afacerilor Interne (în continuare M.A.I.). Administrative, dos.315/1871, f. 119-120.
  - 8 Ibidem, f.91.
  - 9 Ibidem, f.95. Pentru descrierea pieselor vezi f.84.
  - 10 Ibidem, fond Min.Instrucțiunii, dos.429/1895, f.32-33.
  - 11 Ibidem, dos.447/1866, f.154. Referitor la această descoperire vezi: CONST.MOISIL, în BSNR, an.X, nr.20, iul-dec.,1913,p.62, nr. 17; idem, BSNR, an.XI,1914, p.57, nr.50; B.MITREA, Penetrazione commerciale e circolazione monetaria nella Dacia prima della conquista, în ED, X, 1945, p.34, nr.87; K.PINK, Die Münzprägung der Ostkelten und ihrer Nachbarn, in DissPann, S.II, 15.1939.p. 36; J.WINKLER, O mincich Dăku a Gétu, in "Numismatiky Sborník". V, Praga, 1958, p.30, nr.82 a; C.PREDA, Monedele geto-dacilor. Edit.Acad. R.S.R.,București, 1973, p.119-120, nr.19.
  - 12 Arh.St. Buc.,fond.Min. Instrucțiunii, dos.447/1866, f.155. Fotografie monedelor și a vasului a fost dăruită de V.A.Urechia Academie Române (vezi "Analele Academiei Române", seria a II-a, tom. IX, 1886-1887, p.7; O.ILIESCU , Preocupările de numismatică în activitatea lui V.A.Urechia, în volumul de față).
  - 13 Arh. St. Buc.,fond Min.Instrucțiunii, dos.447/1864, f.155.
  - 14 Ibidem, dos.386/1867, f.2.
  - 15 Ibidem, dos.447/1864, f.156.
  - 16 C.PREDA, op.cit.,p.120.
  - 17 Arh. St.Buc.,fond. Min. Instrucțiunii, dos.2304/1873, f.108.
  - 18 Ibidem, dos.3170/1870, f.269 (vezi raportul lui Butulescu despre castrul de la Jidova sau Urișa din 8 sept.1876). În ruinele cetății s-au găsit într-o perioadă neprecizată monede dacice (vez. Academia R.S.România, Arhiva Gr.Tocilescu, mss. 5137, f.233; C.MOISIL, în BSNR, 1913, p.22, nr.11). Pentru descoperirile de monede romane și bizantine la Jidova și împrejurimi, vezi Academia R.S. România, Arhiva Polonică I, mss. 8, caiet 6, f.54, și Repertoriu arheologic - macheta, f.31, 33-34 , în care se menționează monede de la Nerva, Hadrian, Gordian III, Constantin cel Mare, Iulian, Justinian și Justin II, indicându-se bibliografia respectivă.
  - 19 Arh. St.Buc., fond. Min.Instrucțiunii, dos.2587/1874, f.266 și 272.
  - 20 Ibidem, dos.560/1864, f.477.
  - 21 Ibidem, f.478; vezi și Anexa I, poziția 5.
  - 22 Arh. St.Buc.,fond. Min. Instrucțiunii, dos.560/1864, f.479,507, 517-518.
  - 23 Ibidem, f.478-479

- 24 N.DOCAN , în AARMSI, seria a II-a, XXX (1905-1906), p.152. Pe
tru descoperirea de la Schineni vezi și CONST.MOISIL, în BSNR,
an.XII, nr.25 (1915), p.17; I.DCONDURACHE, în BSNR, nr.27-
28 (1933-1934), p.37; CONST.MOISIL, în BSNR, nr.22(1939-1940),
p.245, nr.1; I.L.POЛЕВОИ, în "Izvestia" nr.4 (31), Chișinău, 1936,
p.99, nr.18; O.ILIESCU, în Costin C.Kirițescu, Sistemul băneac
al leului și precursorii lui, Edit.Academiei, București, 1964, p.36;
O.ILIESCU și GR.FOIT, în Arheologia Moldovei, V (1967), p.165,
nr.12; C.ȘTIRBU, P.STANCU, în BSNR, nr.LXVII-LXIX (1973-
1975), p.162, nr.20.
- 25 Arh.St.Buc., fond.Min.Instrucțiunii, dos.447/1866, f.38, iar pentru
lotul de monede trimis la București, vezi f.33.
- 26 B.MITREA, Un tezaur restituit Sucidăvei, SCIVA, nr.1, tom.30,
1979, p.63-77.
- 27 Arh.St.Buc., fond Min.Instrucțiunii, dos.540/1868, f.616v.
- 28 Ibidem, f.615.
- 29 Ibidem, f.616v.
- 30 Ibidem, dos.540/1868.f.616.
- 31 Ibidem, dos.260/1869, f.70.
- 32 Ibidem, f.1-2; dos.707/1868, f.177.
- 33 Ibidem, dos.260/1869, f.2 și 70.
- 34 Ibidem, f.30-31v.
- 35 Ibidem, f.31.
- 36 Ibidem, f.70 și 71.
- 37 Ibidem, f.92.
- 38 Ibidem, f.91; B.MITREA, op.cit.,p.66.
- 39 "Trompeta Carpaților" din 23 ian./4 febr. 1869 , nr.699/1869;
vezi și "Analele Societății Academice Române", sect.a II-a,tom.X,
1877, f.334-335.
- 40 Arh.St.Buc.,fond.Mn.Instrucțiunii, dos.298/1869, f.258-278; C.
BOILLIAC, Excursiunea arheologică din anul 1869, Tipografia Na-
țională, 1869, București; "Trompeta Carpaților" din 8/20 sept.
1869, nr.2317; "Monitorul Oficial" din 8/20 octombrie 1869, nr.222-
224; C.BOILLIAC, Opere,II, 1956, p.233.
- 41 Arh.St.Buc.,fond.M.A.I. Administrative, dos.88/1872, f.81.
- 42 Ibidem, dos.321,1864, f.375, 434, 437-438.
- 43 Ibidem, f.437.
- 44 Academia R.S.Romania, mss.230 (Odobescu, Chestionerul arheolo-
gic), f.262.
- 45 Arh.St.Buc.,fond.Mjn.Instrucțiunii, dos.3641/1871, f.113-115.
- 46 Ibidem, dos.560/1864, f.493.
- 47 Ibidem, f.494.
- 48 Ibidem, f.507.
- 49 Ibidem, fond.M.A.I. Administrative, dos.94/1877, f.3-4. Pentru
descrierea pieselor, vezi și fond.Min.Instrucțiunii, dos.3541/1877,
f.69.

- 50 Ibidem, fond. Min. Instrucțiunii, dos.3541/1877, f.70-71 și 74.
- 51 Ibidem, f.70.
- 52 Ibidem, dos.849/1871, f.173; fond. M A.I. Administrative,dos.315, 1871, f.134-135.
- 53 Ibidem, fond. Min. Instrucțiunii,dos.560/1864, f.410-411 și 505;dos. 426/1893, f.211.
- 54 Ibidem, fond.M. A.I. Administrative , dos.47/1873, f.34.
- 55 Ibidem, f.35, 55-56; fond. Min. Invățămîntului, dos.2304/1873,f.106-107.
- 56 D.A.STURDZA, în "Numismatische Zeitschrift", 4 (1872), p.52; N.DOCAN, în AARMSI, seria a II-a, XXX (1907), p.152; CONST. MOISIL, în BSNR, an. XXII-XXVII, 81-82 (1933-1934), p.37;idem. în AARMSI, an.III, nr.22 (1939-1940),p.246, nr.5; idem,fn."Buletin lunar", II, nr.6-12, (1947), p.5,nr.58; I.L.POЛЕVOI, în "Izvestia", 4 (31), 1956, p.99, nr.17; O.ILIESCU, în Costin C.Kirișescu, op.cit.,p.363; O.ILIESCU, GR.FOIT, op.cit.,p.165, nr.11; CONSTANȚA ȘTIRBU și PARASCHIVA STANCU, op.cit.,p.161. nr.12.
- 57 Arh.St.Buc.,fond. M.A.I.Moldova , dos.88/1864, f.12.
- 58 Ibidem, f.14.
- 59 Ibidem, f.11 și 11v.
- 60 Ibidem, f.19.
- 61 Ibidem, f.11 și 14.
- 62 Ibidem, fond. Min.Instrucțiunii', dos.447/1866, f.32.
- 63 Ibidem, f.33 (scrisoarea din 18 II 1866).
- 64 Ibidem, f.37 și 38.
- 65 Ibidem, f.38.
- 66 N.DOCAN, op.cit.,p.152.
- 67 Arh.St.Buc., fond.Min.Instrucțiunii, dos.3541/1877, f.50-51 și 54-55.
- 68 Ibidem, fond M.A.I. Administrative, dos.315/1871, f.152-153;dos. 849/1871, f.131-132.
- 69 Ibidem, fond.Min.Instrucțiunii, dos. 3170/1876, f.115-116.
- 70 Ibidem; vezi și Anexa I, poziția 227 din anul 1876.
- 71 Arh.St.Buc., fond. M.A.I. Administrative, dos.88/1872,f.170-171.
- 72 Ibidem, dos.78/1868, f.50, 74-75.
- 73 Ibidem, dos.75/1867, f.435 și 346.
- 74 Ibidem, fond.Min.Instrucțiunii, dos.3541/1877, f.56-57.
- 75 Ibidem, fond.M. A.I. Administrative, dos.79/1868, ff. 320-322.
- 76 Ibidem, fond.Min.Instrucțiunii, dos.2846/1875, f.242.
- 77 Ibidem, fond.M. A.I. Administrative, dos.169/1874, f.5.
- 78 Ibidem, f.6 și 9.
- 79 Ibidem, dos.136/1879, f.30-34.
- 80 Ibidem, fond.Min. Instrucțiunii, dos.3170/1876, f.283 și 285.
- 81 Ibidem, f.282.

DOCUMENTS INÉDITS DU XIXE SIÈCLE CONCERNANT
QUELQUES DÉCOUVERTES MONÉTAIRES

Résumé

L'auteur présente une série de découvertes monétaires signalées dans certains documents datés entre 1864-1880 et qui sont conservés à l'Académie Roumaine et aux Archives d'Etat de Bucarest.

On a dressé aussi, pour l'usage scientifique, une liste comprendant l'inventaire des objets entrés dans le patrimoine du Musée National de Bucarest entre 1864-1880.